

saadan Aand her i Landet, at Enhver var berettiget til at troe, at Fæstevæsenets Overgang til Selveiendom var nær forestaaende, og jeg troer endnu, at Tidspunktet dengang netop havde været det rette til at gennemføre denne Reform, og at der maaskee uansetlig i nogen nær Fremtid vil komme nogen saa gunstig Læghed dertil, som der var dengang; men der er nu rigtignok et langt Spring fra det, som det ærede Medlem sagde, at det Hele skulde dreie sig om Fæsternes Interesse, og til at give Fæsterne til Priis for Gjennemførelsen af en Idee, om hvis Gavnlighed man dog først skal gjøre Erfaringer i Fremtiden. Det er ganske vist, at Fæsterne ikke mere end andre Statsborgere kunne have Krav paa at see deres „Buggesteder fredede“, men det er jo heller ikke det, ordret taget, som det kommer an paa. Det, hvorpaa det kommer an for Fæsterne, er, at de Indtægtskilder, hvorved de hidtil have havt deres Ophold, ikke skulle forsvinde for dem, og det troer jeg nok, at de maae være berettigede til at paasee, lige saavel som andre Statsborgere med, megen Over paasee, at de Indtægtskilder, hvoraf de og deres Familier have deres Ophold, ikke bliver borte for dem. Jeg skal ikke modsætte mig dette Forslags videre Fremme, men jeg vil ikke kunne stemme for dets endelige Vedtagelse, medmindre der forud eller samtidig dermed kan skee saadanne Forandringer, enten i Fæstelovgivningen, eller ogsaa en anden Ordning af disse Forhold kan finde Sted, som kunde skaffe nogen mere Betryggelse tilstede for Fæsterne, end der hidtil har været. Naar det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds har oplyst, at Overgangen til Selveiendom har været større paa de private Godser end paa Lehn- og Stamhusgodserne, saa havde det været ønskeligt, om det ærede Medlem samtidig dermed kunde have oplyst, om ogsaa Betingelserne have været gunstigere for Fæsterne, end de have været for Lehn og Stamhusene. Jeg vil ikke tilbageholde den Udtaalelse, at jeg troer, at medens der endnu er mangen en Stormand her i Landet, som hylder det gamle Ord: Adelskab forpligter

og virkelig sætter en Værdi i at behandle sit Fæstegods vel, saa vil dette Forhold forandres, naar disse Bestiddelser gaae over til at blive privat Eiendom, og jeg frygter meget for, at Govedformaalet da kun vil blive, at bringe det størst mulige Udbytte ud deraf, uden Hensyn til hvad der bliver af de paa Godset boende Folk.

J. N. Hansen: Jeg mener, vi Alle maae indrømme, at der er en Paragraph i Grundloven, som siger, at der skal udfomme en Lov, der bestemmer, hvorledes det her omhandlede Forhold kan overgaae til fri Eiendom; derom troer jeg ikke, der kan være nogen Tvivl. Spørgsmaalet maa altsaa blive, som det er, og fremdeles vil blive med Hensyn til de andre Grundlovsparagrafer, der behude en eller anden Reform, som endnu ikke er gennemført, om det fra Lovgivningsmagtens Side findes betimeligt at gennemføre Reformationen, og i hvilken Skikkelse den skal gennemføres; det Samme maa være anvendeligt paa denne Paragraph og dens Gjennemførelse. Naar det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen) med stærke Ord har gjort gjældende ligeoverfor den høitærede Justitsminister, at han havde haabet, at den nuværende Regjering „med Loyalitet“ vilde have gennemført denne Grundlovsparagraph, at det var et høitideligt Tilsagn i Grundloven, at det var 19 Aar, siden Grundloven blev given, at man derfor maatte undre sig over, at der ikke fra Regjeringens Side var fremkommet noget Forslag i den Retning, og at man derfor var nødt til selv at tage Sagen i sin Haand og fremkomme med et privat Forslag og saa videre, saa ligger det nær at spørge, hvorfor da ikke de foregaaende Regjeringer, som vist efter den ærede Talers Mening vare fuldkommen loyale ligeoverfor Grundloven, i Løbet af de 19 Aar ere komne med Forslag til denne Reforms Gjennemførelse? Jeg har vel i denne Tid hørt, at de daværende Regjeringer af Benskab for Godseierne kunde gjøre mange Ting, selv mod Rigsdagens Mening, og det ligger altsaa nær at tænke sig,